

ЧИ МАЮ Я ПРАВО 2.0 ?

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції
(Житомир, 23 квітня 2026 р.)

можуть бути ефективнішими, ніж бюрократичні структури. Українці навчилися об'єднуватися навколо спільних цінностей, змушуючи владу прислухатися до волі народу навіть у найважчі часи. Ми довели, що голос народу в Україні - це сила, з якою неможливо не рахуватися.

Отже, право бути почутим державою є не лише юридичною нормою, а й важливою умовою існування демократичного суспільства. Воно реалізується лише тоді, коли влада готова до діалогу, а громадяни проявляють активну громадянську позицію. Саме поєднання відповідальної влади та активного суспільства здатне забезпечити справжню демократію та ефективне функціонування держави. Це право не виникає автоматично, воно потребує постійної підтримки та розвитку. Важливо не лише декларувати його, а й забезпечувати реальні механізми реалізації. Кожен громадянин має усвідомлювати свою роль у цьому процесі. Лише за таких умов демократія може бути стабільною та ефективною. Саме тоді держава і суспільство діють як єдине ціле.

Черней М. В.

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
cherenmasha@gmail.com
м. Чернівці

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НЕ ДОВІРЯТИ ДЕРЖАВІ?

Ми звикли говорити про права як про щось гарантоване й стабільне. Але чи входить до цього переліку право не довіряти державі? На перший погляд – звучить провокативно. Нас вчать довіряти інституціям, законам, владі. Проте реальність складніша: довіра не виникає за наказом і не закріплюється статтею закону.

Я переконана, що право на недовіру існує. Більше того, воно є природною реакцією людини на досвід, який її сформував.

Українське суспільство не починало «з чистого аркуша». Історична пам'ять про залежність, примус і зловживання владою не зникла безслідно. Вона трансформувалася у внутрішню обережність. Недовіра тут – не слабкість, а спосіб самозахисту.

Водночас важливо розрізняти: довіра і недовіра – це не дві крайності однієї шкали. Довіра часто виростає з відчуття приналежності, з емоцій, символів, прикладів. Недовіра ж майже завжди має під собою підстави: особистий досвід, спостереження, повторювані ситуації.

Коли людина стикається з байдужістю чиновника, складними й непрозорими процедурами або відчуттям несправедливості – це не просто «негатив». Це формування висновку. І цей висновок цілком логічний: довіряти без перевірки – ризиковано.

Я неодноразово спостерігала, як звичайне звернення до державної установи перетворюється на випробування: черги, різні трактування одних і тих самих норм, відсутність чітких відповідей. У таких ситуаціях недовіра виникає не через упередженість, а через досвід. І цей досвід – спільний для багатьох.

Разом із тим було б несправедливо не помічати змін. Поява цифрових сервісів, зокрема «Дії», показала, що держава може бути іншою – швидкою, зрозумілою, без зайвого контакту і, відповідно, без можливостей для зловживань. Це приклад того, як довіра може відновлюватися – не словами, а зручністю і передбачуваністю.

Крім того, важливо звернути увагу на ще один аспект – відповідальність самої держави за формування довіри. Довіра не може будуватися лише на очікуваннях від громадян. Вона потребує системності: зрозумілих процедур, єдиної практики застосування норм і реальної відповідальності посадових осіб за свої рішення. Там, де правила змінюються непередбачувано або застосовуються вибірково, недовіра стає не просто емоцією, а обґрунтованою позицією.

Водночас і громадянське суспільство відіграє ключову роль у цьому процесі. Активна позиція, участь у громадських ініціативах, контроль за діяльністю органів влади – це не лише право, а й інструмент впливу. Саме через таку взаємодію формується нова модель відносин між державою і людиною – модель партнерства, а не підпорядкування.

Особливої актуальності це набуває в умовах сучасних викликів. Війна загострює питання довіри, адже від ефективності держави залежить безпека, стабільність і майбутнє країни. У таких умовах суспільство одночасно потребує і довіри, і контролю. Це складний баланс, але саме він є запорукою стійкості держави. Однак одна успішна реформа не перекреслює системних проблем. Довіра – це не разовий результат, а процес. І він напряму залежить від того, чи відчуває людина справедливість, рівність і повагу.

Саме тому право не довіряти державі не є проявом негативізму. Це форма громадянської зрілості. Суспільство, яке ставить запитання, перевіряє і сумнівається, змушує владу працювати краще.

Але тут є важлива межа. Недовіра не повинна переростати у повне заперечення держави. Бо держава – це не лише інституції, це також ми самі: наші дії, наша відповідальність, наша правова поведінка.

Тому відповідь на питання «чи маю я право не довіряти державі?» для мене звучить так: так, маю. Але разом із цим маю і обов'язок – не залишатися осторонь.

Довіра не з'являється там, де її просто очікують. Вона виникає там, де є прозорі правила, реальна відповідальність і взаємна повага. Держава повинна це забезпечити. Але й громадянин має перестати бути пасивним спостерігачем. Можливо, саме в цьому і є баланс: не сліпо довіряти – але й не відмовлятися від участі. Бо сильна держава починається не з гасел, а з людей, які вміють не тільки вірити, а й вимагати.

Шекера Д. С.

Державний торговельно-економічний університет

denshekera40@gmail.com

м. Київ

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НА ЗАХИСТ ОСОБИСТИХ ДАНИХ У ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ?

У XXI столітті цифровізація фактично стала частиною повсякденного життя кожної людини. Ми постійно користуємося Інтернетом, соціальними мережами, різними додатками і онлайн-сервісами – як для навчання, так і для спілкування чи відпочинку. Більшість наших дій так чи інакше пов'язані з цифровими технологіями: ми оплачуємо покупки онлайн, користуємося банківськими додатками, замовляємо послуги через Інтернет і навіть зберігаємо особисті документи в електронному вигляді. Через це ми навіть не помічаємо, як щодня